

ЧИИЖЕН БАЙНЫН САЛЫМЫ

КАЛМЫК ӨНУКТЕРНИН ШИЗИ

Баатр Басанговун «Озгараган бай» деп шийинин «тема-мазасын» совет нийтлелдин бөгүн-түрүрүнүн кышкы-жазын эвес орундагырууну дугаар талашы-быле демисел кажан-ла-кам-хайра чок кидиг чоза-ниин бистин көрүчүлөрүнчэ тыва театрынын спеназынча улуг сонургал-биле көр аргалыг болганар. Узун-мзак, амыр эвес оруктап келген кал-мык өнүктөр ук шийини бо-тарыннн төрөз дыйнага ба-рышталдып, ойнаа-даа болза көрүчүлөр оон оулгазын оу-заладан билип аи, шийини эс-килден эгелеш изин-биле де-лген, алыш чаккан, ажырым-ы байын амыралдын чаа 40-гелесеринге аштырып тиле-тиргенин чүдүдүзүнүп көргө-нөр.

Комедияла болуп турар бу-лушкуннар 1920 чылда Гим-не-батпас калмык хоулаада Майин деп темкиеш кышкы-ла бар бичи суургааша 50-дү турар. Ол үсө Тыва Акт Республикка алым артгас-колхоз деп сөстүн уку-хы-лаа дыйнааын чоразы болза, калмык суурларда «ли-тошук амырал чаа тур-ту-тунуп, колхозче кирерин ча-

ров, Сатуун — Б. Майже-ла, Босанов — С. Мухар-овларын каттырычык шоо-луг алы-биле күстөккөй у-тундурбас. Калмык АССР-ин алдарыг артистери А. Ке-сеева, Н. Барикова, В. Ар-стонова, Калмык АССР-ин улустун артизи Б. Морчун-овлар бодун, көшкүн чонун мелели өзүп, чаа амыра-лыче чүткүдүн шийи-биле кыгдуп, калмык чонун амыралы-биле көрүчүлө-рин таныштырганар.

Комедияны спенага ойгап ботталдырып, оон чедиш-кинин болуру режиссер ки-жисин халык хамааржыр, Режиссер Б. Шагаев шийин уткаын көрүчүлөргө чедер дээш улуг оралдажым ки-нарын кылып, алыт демисел-ини эң-не чидат үзүниң бай-далын уран-чечен көргүсө аргалыг болган. Шийини ш-мелде-каасталганы тоо-былар-гай эвес, оон уткаын амыра-лыга баа көрүчүлөргө ду-да-дамек болуп турары и-ден. Эрги, чаа амыралдыг үс-күлөжикчинин оонагай ке-варге мизасеналар ажи-лап тургаш тургусканы — э-гизден ателеш сөдүнгө чед-көргүчүнүп килээттеин хаа-з

СССР-инд анык судомозе-листерин 35 чы оюнга ту-раскааткан республиканын анык судомолисттеринин маргылаады Кызылга эрген. Ийи хуу үргүлчүлүн маргы-лаанын түшүнише республи-канын анык техниктер стан-циязынн бирги командазы болуп, ДОСААФ Тыва обкомунун шийини ку-богун болгаш хундула би-жини чаалап алган. Ол коман-дадан Роман Чамыйн, Генна-дий Белошапкин, Игорь Шай-дунов, Андрей Петренко бол-ган. Бай-Хаакан, Владимир Ондар олар моласхер аайы-биле тустурула шаңнаагы-челерин ээлээннер.

ЧУРУКТА: старт мурунула, В. КАРА-САЛДЫН фотоу.

АЖЫЛДААР, ДЫШТАНЫР

Каа-Хем районун «Совет Тыва» совхозтун ажилчы-леринин он ийини беш чылдыг баштайгы чартык чылда план-ныг оонаалдарын канчаар күстөккөй, ук совхозтун партком, профсоюз комите-ди болгаш комсомо организациязынн түнүп чүдүргөн.

«Эй, кылган ажил» — улуг чептес алдар» деп, узун-тун узунер чүдүзүшүн би-жизин лезин кичи бүрүш-дүрүш дораа-на хей-аыт кире бээр. Ногаан театр яны-бүрү ло-лун, плакаттар-биле болгаш эвеледешке республикалар-нын туктары-биле шиметтин-ген.

Мурнакчыларынн сиду култуурынн болгаш дыш-таанын С. К. Тока аттыг партияга болган.

Совхоз он ийини беш чылдыг баштайгы чы-лын алды аяларынн план-ныг оонаалдарын чедияшкын күстөккөй. Совхоз сүт бүдү-ринин планын 134, уттын — 104, дүктүн — 100 хууга бо-таштырган. Хой мыргалда дооуулган. Кыргыла пункту-дунга 6200 хойну кырган.

Чартык чылда калмык О. С. Куулар чүе хойга хамаар-тын — 107 хураганын доу-турган, хой бүрүшүн 32 кг дүктү кырган алган, сона-лыг чарыкка тийекине бол-ган. Чолаач Александр Бе-лектин, тракторист Павел Азиз, саваны А. Д. Норбу адырлар аяны-биле чарык-ка шылгааннар.

Совхоз нитизини — чүе хойга оонаштыр 83 хураганы, 72-бизаны, 82 муруну кам-галар алган. Эрткен чылдан бо үзүниге дейнээр 64 хаваз огулун хойну алган.

Хымыс кылыр коллектив бо-тынн бир дугаар хымызын сүт заводка дузаагаш, тус-кай биджитик савга куткан. Кызыл хоорайнын аш-чем са-дыгырыне кнпрер.

Ажыл-агыла чедияшкы-верден ашга чедир кылды-маан ажилдар ам-лаа бар. Чинге-Дог бригаданын ме-ханизаторлары чаксы тарыл-га ий-шаада чорутка-даа болза, чайгы чер айдарыл-ган мнчага чедир дооспаан. Бок үнүштер ашаттынмаан. Комбайнар септелгези оожу тем-биле чоруу турар.

Социал-культура албан черлеринин туулуглары жоку-дун турар. Клуб эркинээр. Алым үзүнч негелдешке дүлүштин турар. Яды-салакте бичи чалтар сыйышса. Ын-ганаш туугун дүгелдериниң дугайында айтыры бо беш чылдын планына көрүн-ген.

Совхозтун ажил-шилерин

«КЫЗЫЛ ЧЕЧЕКТИН» БАЙЫРЛАЛЫНГА

ИВАНОВО. Бүгү-эвеледеш-ке «Кызыл чечек» деп улан чүе фестивалы баштайгы Советтин чуртунда ажитынган. Музыка байырлаалын улусту эр-те-тиргенин чаа хейирин тыва-лыг Ильянов-Волосевскиге болган бүгү-эвеледешке чур-та кызыл чечекти бай-далын таварыштыр организа-таан. Пост-тавышчылар край-ныг бо болушуну калаа-биле демиселдерин чачыл болган.

«Кызыл чечек» чарык-ка салгычларына ираажылар, халык чүдүлөр, композициялар болгаш шылчулук Москвалыг болгаш Ленинградан. Тбили-синен болгаш Киевте, Виль-нюкстан болгаш Таллинден че-дин келген. Чогаалыкты кол-лективтеринн аразында РСФСР-инн М. Пятинский ат-тыг академиктик орус улусу хорун, Грузия ССР-инн алдар-лыг симфония оркестри, Ки-зыл туктуу Кара далай фило-лузун мыр болгаш таныш ан-самби, Украина ССР-инн ба-дуристерин алдарыг калес-лазы, өске-ла алдарыг кол-лективтер болгаш үс-күлөжик-лер.

Кара дүзүнүг эвес зона-нын он беш хоорайларынн болгаш суурларынн сена шылчулуктерини ийи негиз-дүрүшүл концерттерин көр-гүсө.

УРАН КЫЛЫГЛАР ДЕЛГЕЛГЕЗИ

Кызыл-Мажалыктын Кул-тура бажыныкын бис залын он хуи херэженинн ураты-шар, каас-чараш ажилдары хейир кылып турган. Ылаа аргаан, дараан кылгылар, демисел, иштат пазаз чүлүлэр үс-күлөжиктерин уран таланын херечин турат.

Делгелгезе районун шүтүт херэженин чанууларын кир-жип, шилтинген уран-шеа-з кылгыларын делгел салганар, Ыланга «Хемчик» совхозтан дараан чечик-чон, хураган ке-жи национал тыва тон, сып-тым, чымчак болгаш калы-ныктер көрүчүлөринн кил-чезиниң хаара туткан.

Барлык суурун херэжени-нинн чаа арга-биле артыг хейир, аштын дериг-херек-сел-аргамчи, чонакты үс-күл-залап турган дараанын дика чараш. Мөгелеринн шоза.

ЧЕТТИРДИВИС

Школыч сөөлүг конга шаг-дала-ханкан, доозарынн чед-мененер доостул турар. Муртур-Аксы школазын доозул үнүп тур бис. Ажилдарына, өвөренине биске орж амык. Чүгел бистин иделкейиг, ту-руштугу чоруурустан шүтү чүлүлөр хамааржыр. Кым бо-

САДЫП АЛЫЧЫЛАРНЫН КИЧЭЭНГЕЙИНГЕ

Кызылдың аш-чем ба-раанлар салды чаа капусту-нн салып алырын салып алыччылар сүмел тур.

Капуста — шагаал тур чо-га бидиттер, бүдүн чылда ажилдагылар чем. Оуус кукунунн чеминге капуста бир кол чери ээлеп келген. Оон дугайында улугер чүс-ла-бар бис бар болгай.

Капуста — биология талаш-быле бекш шийитин. Тартрон кислотазы 30-гиз витаминер оон составыг бар. Тартрон кислотазы ки-жиян организмге, үлгез-тарынн чаа кылдыр туу-рун савалдып, семиржир чорукту болдурус.

Ычаныш ак калыс-ны-яны-бүрү салаттар. «Ано-семарис» дика кыл боруу, ону чеме аяла-ла ажил-ларын чүдүлү.

Окпалыкчар зарыгды, ко-литен, гастриттен, эт э-риштен аяраанар капусту-нн ажилдары таварыштал. Ылаа У витамин база бир дээрн чоккуу үс-күлөжик-кей.

Капустаның бүгү ногаалы-

КАЯА, ЧУУ БОЛУРУЛ?

Хөгжүм-шин театрыга Калмыктын күрүнениң Ба-санов аттыг хөгжүм-шин теат-рынн артистери ойнаар.

Июнь 25-те «Емеля» (орус улустун тоолдарынн алы-биле хөгжүмүг көр-гүсө).

Июнь 26-та «А. Кудрявцев» (ири көрүзүлүг трагикоме-дия).

Июнь 27-те «Иван болгаш тарийги» (ири көрүзүлүг трагикоме-дия).

Июнь 28-те «Митинг» (Бис шүтүсүс чед бамбураа дээш харымсал-гы бис).

Июнь 29-та «Политиктиг ырларынн фести-валы» (Тайбын дээш деми-сел ырмын).

Июнь 30-та «Дыштанымал болгаш култуурынн Гастело аттыг партияга».

Июнь 31-те «Ногаан театр. Телерадио-комун симфония оркестриян концерт».

Июнь 1-та «Ногаан театр. Калмыктын күрүнениң хөгжүм-шин теат-рынн артистери-биле ужу-ра-жыга».

Июнь 2-та «Июнь 3-та «Июнь 4-та «Июнь 5-та «Июнь 6-та «Июнь 7-та «Июнь 8-та «Июнь 9-та «Июнь 10-та «Июнь 11-та «Июнь 12-та «Июнь 13-та «Июнь 14-та «Июнь 15-та «Июнь 16-та «Июнь 17-та «Июнь 18-та «Июнь 19-та «Июнь 20-та «Июнь 21-та «Июнь 22-та «Июнь 23-та «Июнь 24-та «Июнь 25-та «Июнь 26-та «Июнь 27-та «Июнь 28-та «Июнь 29-та «Июнь 30-та «Июнь 31-та

КЫЗЫЛДАН

18.00 — Телефильм. 18.45 — «Челюш». Совет аныктарынн хунуңе тураскааткан дамчы-зыла. 19.25 — «Азия төвү». Мелзээр. Совет аныктарынн хунуңе. «Ботганга күзөл». С. К. Токакин төртүтүгөс хунуңден бээр 85 чылдыг.

МОСКВАДАН

20.00 — «Тамчыктыг ук-улар чаштар». «Делектин бол-ган чолыктын муураалар». Мультифильм. 1-ги дамчылыг. 20.15 — П. И. Чайковский ат-тыг VIII делегет конкурзуна. 21.00 — «Кен». 21.15 — «Сөөлүг когарал». Уран-чечен фильм. 21.35 — «Бүгү делегет». ИНИГИ ПРОГРАММА

ОЗГААР

Республиката шокар булут-таар. Биче чачтаар. Дини-рээр чачаас. Хаттын дүрүн-сүкүлаа 5—10 метр. Дини-рээринн үзүниде 15—20 метр чед бээр. Диче агаарынн температурин 15—20 градус, хүндүс 25—30 гра-дус чылдыр.

Кымыла шокар булуттаа. Дини-рээр чачаас. Хаттын дүрүн-сүкүлаа 5—10 метр. Күштен бергенде 15—20 метр чед бээр. Диче агаарынн температурин 15—15 градус, хүндүс 27—29 гра-дус чылдыр.

УКИНОВ

ИЮНЬ 27-ДЕ «НАЙРАЛ»: «Луиза вельма» 9.00, «Одиночное пла-вание» 11.20, 13.30, 15.40, 17.50, 20.00 шактарда. «ВОСТОК»: «Открытие», «По-люция» 15.00, 16.50, 18.40, 20.30 шактарда. «КАА-ХЕМ»: «Снайпер» 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, «Мультибория» 11.00 шактар-да. «ЧАЙГЫ» к.т: «Кажый охотник желает знать» 15.00, «Легенда о любви» 16.30, 19.00 шактарда. «ЕНИСЕЙ» к.б: «Террито-рия» 18.00, 20.00 шактарда.

Солун неделяда 6 катан үнөр

Чамгы. № 3325.